

Vit mugu upplýsa og arbeiða ímóti

segði Jørgen Thomsen, næstformaður javnaðarflokksins m.a.

Háttvirðu áhoyrarar fólk fyrri friði, og annars øll ið eru til staðar.

Av tí, at formaður javnaðarflokksins A. Dam er burturstaddur, sum ætlandi skuldi røða her so eigi eg tær eftir hann.

Fyri tykkum ið lýða skulu á, verður hetta spógvabýti við lit.

Kortini so fari eg eftir førimumi og bestu samföring at bera fram nakrar tankar fyrri hesi fjølmennu.

Um kríggj og frið

Fyrst vil eg undirstrika, og beinanvegin visa á, at javnaðarflokkurin tók og tekur undir við lögtings-samtyktunum, um at Føroyar skulu vera uttanfyri hernaðarsamgongur — og at lýsa Føroyar sum atomvápnafrítt øki.

Í gomlu bønabókunum sum vanliga og døgliga vórðu nýttar av okkara fedrum, og sum funnst imongum føroyskum heimi fyrr.

Varð mangan bønin biðin um varðveitslu frá kríggj og øðrum ófriði.

Eg loyvi mær, við hetta høvið at visa á at ikki verður biðið til fánýtis.

Hetta sýnir okkum eisini at krígsræddin býr í øllum fólkum. Kríggj er heimsins størsta neyð. Kríggj er ræðuligt og førir neyð og tnyng av óskildigum mannalagnum við sær.

Hóast ikki meir enn tólv ára gamal tá ið seinasti heimsbardagi brast á, so minnst eg enn lötuna, tá

ið tíðindini spurdust i heim okkara.

Móðir opnaði gluggan, og talaði á konu ið kom gjøgnum túnið. Henda konan segði, tað er kríggj brotið út i morgun.

Ein minnst enn hvussu nógv i henda frásøgn ávirkaði. Ikki lægi kortini tí tey vóru fyrri stuttum áramáli komin burtur úr neyðini, og trupulleikunum sum fyrri heimsbardagi førði við sær, og sum tey væntaðu og vónaðu fór at vera seinasta kríggj her á leið.

Í øllum føri i teirra tíð.

Vit ið minnst aftur á árin, tá ið seinri heimsbardagi var ein óhugnaligur veruleiki mugu sanna soleiðis sum tikið var til — at myrk og døpur skýggj síðu niður yvir landið og fólkíð.

Eisini hugi eg dagarnar, tá ið Danmark varð her-sett.

Hvat nú — Ótti og óvissa. Tað vóru tí long samdøgur frá tí degi at Danmark varð hersett til bretar stóðu her.

Og ein má ásanna, at hóast hetta var herseting av landinum, so kendist hetta sum ein lætti — tí so komu vit ikki undir jarnhæl nasismunar.

Seinasti heimsbardagi íbirtist av tí ræðuligu samanrenningini sum gekk undir heitinum Nasisma.

Øll vit sum eru — ella kenna okkum sum partur av tí fólkaraðisliga stýrslagnum hava skyldu til á hvørjum degi — altið at virka soleiðis at tann mannshatska rørslan

ongantið aftur fær fótin fyrri seg.

Tað má rópast hart og takast við størsta álvarsemi tá ið tær kreftirnar gera vart við seg.

Mannaættin lærist ikki, heldur ikki av teimum stóru mistøkunum sum gjørd eru.

Eftir krígslok funnu kreftir saman — vit finga felagskapin ST!

Áðalmálið var, at fyrribyrgja um kríggj aftur skuldi breyta.

ST hevur sanniliga ikki verið til fánýtis hevur uttan iva fyrirbirgt. Og minnini um Dag Hammer-skjöld og onnur stórmenni lýsa sum vitar inn i nútíðina.

Men tað eydnaðist ikki felagskapinum at byrgja fyrri kríghóttanini. Tí tað eydnaðist ikki at sameina kreftirnar at stríðast ímóti tí ónda.

Tað tykist sum tær stóru tjóðirnar siggja størri týðning i at verja egin áhugamál og tryggja sær sjálvum vald.

Hernaðar fylkingar eru ein kaldur óhugnaligur veruleiki. — Fyri Eystan eins og fyrri vestan.

Ongantið hevur tað sæð meiri hópisleyst út enn júst nú — Ongantið.

Tí nú er megin so stór at alt liv, sum varð givið av Skaparans hond kann tinast eftir löt.

Og hetta kann gerast bert við einum brotparti av tí nøgd sum stórveldini hava av oyðandi atomvápnum.

Kortini so skal meiri dubbast, meðan milli-ónirnar hungra. Hetta er

Jørgen Thomsen, næstformaður javnaðarflokksins heldur røðu á Skansanum friðardagin

hópisleysi við lit.

Og nú 40 ár aftaná friðin standa vit her á skansanum, sum enn ber minni um ófrið frá gamlari sum nýggjari tíð.

Støðugt spyrjandi og leitandi — um tað hóast alt ikki fer at eydnast at stóða orskapinum.

Her eigur at heitast á øll fólk, og serstakliga á tey ið ávirkan hava á almenn viðurskipti, um at upplýsa og arbeiða ímóti orskapinum.

Her verður serstakliga, og fram um alt hugsa um skrivandi fólkíð.

Tíðindafólk, journalistar og rithøvundar. Sangarar og listafólk yvirhøvur. Hesi hava stóra ávirkan á fólkahugsanina á unga fólkíð.

Eingin partur vinnur eitt atomkríggj.

Alt verður øytt.

Til seinast er at siga man ma asanna — at nær sær vónleyst út og tí tørfort hjá unga ættarliðinum at imynda sær nakra framtíð.

Men tað hómost altið ein gløtti. Mannaættin er við at vakna fjøldin ger vart við hesa hópisleysu stóðu — kreftir gera vart við at meiri atom kann ikki vera loysnin.

Vismenn ræðast sitt eigna verk og eru heitir talsmenn imti atom, og geva seg i hóslog við friðarfylkingar. Tað er at fegnast um.

Vit eru øll fodd við ábyrgd fyrri tí heimi vit liva i, og tí samfelag vit liva i.

Tað eigur ongantið at sigast, at tað er vónleyst. Eins og eg byrjaði røðu mína, loyvi eg mær aftur at visa á: Teir, ið undan fóru trúðu og litu á, at hjálpin og signingin kemur frá honum, ið ræður og valdar øllum. Gerið tit tað við!

Sýtið byggiloyvi

Til Tórshavnar Býráð.

Vit fara at heita á Býráðið i Havn um ikki at lata sín part liggja eftir i stríðnum fyrri at tryggja friðin og soleiðis sleppa undan einum altroyðandi kjarnorkukríggj.

Moguleikarnir hjá býráðnum eru fleiri.

Býráðið kann stðula lögtingssamtyktina um Føroyar sum atomvápnafrítt øki og boða vinarbýum sínum frá hesum.

Til ber eisini at sýta hernaðarmyndugleikum byggiloyvi, sýta hernaðarakforum at koyra i býnum og sýta herskipum at leggja at i Havn.

Friðargongan '85